

Innst. S. nr. 232

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra forsvarskomiteen

St.prp. nr. 53 (2002-2003)

Innstilling fra forsvarskomiteen om Forsvarets investeringsvirksomhet

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Innledning

I denne proposisjonen legger Regjeringen frem forslag om godkjenning av nye investeringsprosjekter. Flere av prosjektene er relatert til omstillingen i Forsvaret, og er viktige i forhold til fremdriften i omstillingsprosessen. Utgangspunktet for godkjenning av Forsvarets investeringsprosjekter er budsjettproposisjonen. Proposisjonen om investeringsvirksomheten brukes som et supplement til denne, og prosjektene som fremmes finansieres innenfor vedtatt budsjett.

Regjeringen ber om at Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å starte opp nye investeringsprosjekter som beskrevet i pkt. 2 i denne proposisjon. Utbetalinger for 2003 skal holdes innenfor rammen av bevilgningene gitt i Budsjett-innst. S. nr. 7 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) med tillegg nr. 6, kapittel 1710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg og kapittel 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg.

1.2 Innhold

Proposisjonen har følgende innhold:

- Godkjenning av nye eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter (kapittel 1710 post 47 og kapittel 1760 post 44): Hele landet - bakke til lufradioer, Huseby - utbedring av byggskader ved HMKG, Madla - ny mannskapsforlegning, Rena - teknisk verksted og Sessvollmoen - nytt undervisningsverksted for teknisk utdanning.
- Informasjonssaker (kapittel 1760 post 45 og kapittel 1710 post 47): Følgende saker fremlegges til Stortingets informasjon: Serieanskaffelse av nye

sjømålsmissiler (NSM), Byggeprosjektet for integrert strategisk ledelse og Omstillingen av Forsvarets logistikkorganisasjon fase 3.

2. GODKJENNING AV NYE EIENDOMS-, BYGGE- OG ANLEGGSPROSJEKTER (KAPITTEL 1710 POST 47 OG KAPITTEL 1760 POST 44)

2.1 Innhold

Prosjektet er bygge- og anleggsdelen av materiellprosjektet 7048 Bakke til lufradioer. Prosjektet omfatter utskifting av radiomateriell og forsterkning av sambandsnettet for kommunikasjon mellom kommandoenheter på bakken og stridskrefter i luften. Byggearbeidene består av oppgradering, tilbygg og nybygg ved til sammen 50 radiostasjoner fordelt over hele landet med hovedvekt på de tre nordligste fylker. Materielldelen av prosjektet er tidligere godkjent innenfor departementets fullmakt, men vil ikke bli iverksatt før Stortinget har fattet vedtak på bygge- og anleggsdelen av prosjektet.

Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2006. Prosjektet foreslås gjennomført innenfor en kostnadsramme på inntil 217 mill. kroner.

2.2 Huseby - HMKG - utbedring av byggskader

Gardeleiren ble oppført på 1980-tallet og omfatter forlegninger, messer og forvaltningsbygg, primært bestående av betong og mur. På slutten av 1980-tallet ble det registrert bygningsmessige skader og mangler knyttet til bygningsmessige detaljer, materialer og utførelse. Disse skadene har utviklet seg og påført bygningsmassen nye følgeskader. Prosjektet omfatter høyst nødvendig utbedring av byggskader i tegl, betong, tak og tekking samt innvendig utbedring av fuktskader knyttet til helse, miljø og sikkerhet. Utbedringen vil bli gjennomført i form av mindre prosjektpakker for å bidra til en best mulig prosjektstyring. Prosjektet anbefales gjennomført for å sikre en tilfreds-

stillende standard på bygningsmassen, unngå en forverring av byggskadene og forhindre en mulig stenging som følge av krav til helse, miljø og sikkerhet. Forsvarsbygg har iverksatt utbedringen av kritiske helse-, miljø- og sikkerhetstiltak i 2002.

Prosjektet er planlagt å være ferdig i 2005. Prosjektet foreslås gjennomført innenfor en kostnadsramme på inntil 140 mill. kroner.

2.3 Madla - nye mannskapsforlegninger

Prosjektet er et resultat av en utredning om felles forlegning, forvaltning og forpleining av vernepliktige mannskaper i Rogaland. I utredningen anbefales det å forlegge alle faste mannskaper i Rogaland på Madla.

Videre er det med bakgrunn i etableringen av ny helikopterbase på Sola (jf. Innst. S. nr. 342 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 45 (2000-2001)) behov for å opprette nye forlegningsplasser til erstatning for forlegninger av svært dårlig standard. Forlegningene på Sola brukes i dag med vesentlige begrensninger og er planlagt revet. Istedenfor å relokalisere disse internt på Sola er det valgt å samle ny forlegningskapasitet på Madla.

Prosjektet omfatter tre forlegningsbygg i tre etasjer, og inneholder sammen med forlegningsplasser en administrasjonsdel med kontorplasser. Prosjektet planlegges ferdigstilt ved utgangen av 2004.

Prosjektet foreslås gjennomført innenfor en kostnadsramme på inntil 99 mill. kroner.

2.4 Rena - teknisk verksted

I forbindelse med behandlingen av Innst. S. nr. 342 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 45 (2000-2001) vedtok Stortinget å etablere utdannings- og kompetansesenter for Hærens kamptropper (KAMPUKS) og Hærens del av forsvarrets innsatsstyrke (FIST H) i Østerdalen Garnison. Det er også besluttet å legge ned Hvalsmoen, Eggemoen og Haslemoen med tilhørende tekniske verksteder. Prosjektet omfatter bygging av nytt verksted på Rena for å dekke behovet for økt verkstedskapasitet i Østerdalen Garnison. Eksisterende verkstedbygg tas i bruk som flerbrukshall og til administrasjon for forsvarrets ABC-skole.

Prosjektet foreslås gjennomført innenfor en kostnadsramme på inntil 194 mill. kroner og er planlagt ferdigstilt i løpet av 2004.

2.5 Sessvollmoen - nytt undervisningsverksted for teknisk utdanning

I forbindelse med behandlingen av Innst. S. nr. 342 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 45 (2000-2001) vedtok Stortinget å etablere utdannings- og kompetansesenter for Hærens trenvåpen (LOGUKS) på Sessvollmoen og nedlegge virksomheten på Helgelandsmoen.

Prosjektet omfatter et nybygg med generelle undervisningsarealer og spesialrom for grunnleggende teknisk utdanning, ammunisjon- og eksplosivrydding samt berging av kjøretøy. Prosjektet planlegges ferdigstilt i 2004.

Prosjektet foreslås gjennomført innenfor en kostnadsramme på inntil 139 mill. kroner.

3. INFORMASJONSSAKER (KAPITTEL 1760 POST 45 OG KAPITTEL 1710 POST 47)

3.1 Serieanskaffelse av nye sjømålsmissiler (NSM)

Forsvarsdepartementet informerte i St.prp. nr. 1 (2002-2003) om at man i løpet av våren 2003 skulle legge frem anskaffelse av NSM for Stortinget med forslag til vedtak om oppstart og kostnadsramme. Forsvarsdepartementet har tidligere gitt Forsvarets overkommando fullmakt til å innlede anskaffelsesprosessen for NSM med leverandøren Kongsberg Defence & Aerospace. Kontraktforhandlingene er startet og ferdigforhandlet resultat planlegges fremmet for Stortinget høsten 2003. Missilene vil med denne tidsplanen kunne leveres Forsvaret i 2007 og i tide for Fridtjof Nansen klasse fregatter. Fordi utviklingen av NSM ikke er ferdigstilt ved kontraktens inngåelse skal kontrakten reforhandles i 2005 innenfor fastprisen.

Under utviklingsfasen vil det bli etablert en produksjonslinje hos leverandøren for å produsere missiler til testformål. Kostnadene for disse missilene er inkludert i utviklingsfasen. Det antas å være kostnadsbesparende å søke å opprettholde produksjonslinjen for en gradvis overgang til serieproduksjon. Dette innebærer at anskaffelsesaktiviteter må startes før utviklingsfasen er avsluttet (overgangsfasen). Hovedformålet med å gjennomføre en overgangsfase fra utvikling til anskaffelse er å optimalisere forholdet mellom teknisk og økonomisk risiko. Anskaffelsene vil primært være innkjøp av materiell med lang leveringstid og som leveres etter overgangsfasen.

3.2 Byggeprosjektet for integrert strategisk ledelse på Akershus festning

Forsvarsbygg er nå i gang med planleggingen av et bygg for den integrerte strategiske ledelsen på Verkstedstomta på Akershus festning. Kontorbygget vil bestå både av nybygg og gjenbruk av gamle bygninger. Planen var å legge frem byggeprosjektet for Stortinget i vår, men det har tatt lengre tid enn forutsatt å komme frem til et reguleringsforslag med tilhørende konsekvensutredning. Planlagt fremdrift er nå å legge frem prosjektet for Stortinget i budsjettproposisjonen for 2004.

3.3 Omstillingen av Forsvarets logistikkorganisasjon - fase 3

3.3.1 Status for Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO)

FLO ble besluttet opprettet høsten 2000 som en del av Forsvarets militære organisasjon (FMO) direkte underlagt forsvarssjefen, jf. St.prp. nr. 55 (1999-2000) og Innst. S. nr. 25 (2000-2001). Forsyningskommandoene (HFK, LFK, SFK), Forsvarets tele- og datatjeneste (FTD), materielldelen av Forsvarets overkommando/Sanitetsstaben, deler av de regionale forsyningskommandoene og Forsvarets øvrige verksteder og lagre ble med dette lagt inn under én felles ledelse. Dette - som omtales som FLO fase 1 - innebar etablering av en felles ledelse for Forsvarets logistikk. Sjef FLO ble for-

melt tilsatt 1. oktober 2001. En konsernstab ble opprettet høsten 2002. Fase 1 er nå avsluttet som planlagt.

Stortinget sluttet seg videre til gjennomføringen av ytterligere to faser for den videre utvikling av FLO: Fase 2 som omfatter etableringen av en felles investerings- og utviklingsorganisasjon (IUO) og fase 3 som omfatter den videre organisasjonsutvikling med sikte på å etablere en mer prosessbasert internstruktur for FLO. Fase 2 - etablering av IUO - var opprinnelig planlagt gjennomført 1. januar 2004. I Innst. S. nr. 232 (2001-2002) ble etableringen av en lett IUO fremskynnet med ett år. IUO ble opprettet 1. januar 2003 og utvikles videre i løpet av 2003. Dermed er i all hovedsak fase 2 fullført.

I forbindelse med opprettelsen av det integrerte Forsvarsdepartement og Forsvarsstaben vil forsvarssjefen styre FLO gjennom Forsvarsstaben. Konsernstaben ble opprettet 1. desember 2002 som et styringsverktøy for sjef FLO. ProFLO er etablert som sjef FLOs apparat for koordinering og oppfølging av omstillingsaktivitetene i organisasjonen. FLO/Land, FLO/Luft og FLO/Sjø er de gamle forsyningskommandoene. FLO/Int (intendantur), FLO/Amm (ammunisjonstjeneste), FLO/Trans (transporttjenester) og FLO/San (sanitets-tjenester) ble opprettet som midlertidige organisasjonsheter for å styrke helhetstankegangen på tvers av forsvarsgrenene. FLO/Investering (FLO/I) er betegnelsen som benyttes på den lette Investerings- og utviklingsorganisasjonen (IUO).

3.3.2 Tiltak i fase 3

Fase 3 i FLOs utvikling er rettet inn mot å styrke helhetstankegangen (prosessbasert internstruktur). I Innst. S. nr. 25 (2000-2001) fremstilles fase 3 som en OU-prosedyse basert på erfaringer fra og til dels i parallell med fase 1 og 2 med sikte på å etablere en mer prosedysebasert internstruktur for FLO. OU-prosedysen skal gjennomføres etter de fastsatte retningslinjer for omstillinger i Forsvaret. Den skal videre gjennomføres i et samarbeid mellom departementet, ledelsen, de ansatte og kundene. I tråd med de retningslinjer og føringer som Stortinget trakk opp i forbindelse med behandlingen av stortingsproposisjonen om FLO og Gjennomføringsproposisjonen, har departementet iverksatt forbedelsen av følgende tiltak:

1. FLO går over til en divisjonsstruktur med virkning fra 1. januar 2004. Basert på det arbeid som nå er gjort i FLO og forsvarssjefens tilrådning, vil dette medføre etablering av to ordinære divisjoner - Driftsdivisjonen og Materielldivisjonen. Som en forberedelse til dette vil det senest 1. september 2003 bli opprettet divisjonsledelse for de to divisjonene som vil ha som hovedoppgave å bygge opp og forberede overgangen til divisjonsstrukturen. Det gjenstår imidlertid fortsatt arbeid med å identifisere den endelige strukturen, særlig hva angår å innpasse de to virksomhetsområdene IKT og Tungt vedlikehold. Disse to områdene vil i påvente av det videre utredningsarbeidet bli samlet under hver sin divisjon.

2. FLO/I legges organisatorisk inn under Materielldivisjonen fra 1. januar 2004.
3. FLO/Sjø/Vedlikeholdsdivisjonen, Luftforsvarets hovedverksted Kjeller og Hærens tekniske verksteder (Bjerkvik tekniske verksted og Romerike tekniske verksted) etableres som et midlertidig eget virksomhetsområde, Tungt vedlikehold, med én felles ledelse fra 1. januar 2004.
4. Det opprettes et operasjonssenter for logistikk (LOGOPS) underlagt Driftsdivisjonen 1. januar 2004. Senteret vil ivareta styring og ledelse av samhandelen med FLOs kunder i fred, krise, krig og ved internasjonale operasjoner.
5. Parallelt med opprettelsen av divisjonene blir forsyningskommandoene - FLO/Land, FLO/Sjø og FLO/Luft - formelt nedlagt 31. desember 2003.

Forsvarssjefen er gitt utrednings- og oppfølgingsansvar for omorganiseringen av FLO i henhold til Stortingets vedtak. Tilknytningsform for FLO er i dag fastlagt å være under Forsvarets militære organisasjon. Gjennomføringen av Integrert Strategisk Ledelse (ISL) er så omfattende at det ikke er ønskelig med flere organisasjonsendringer enn de som allerede er besluttet parallelt med denne.

Forsvarssjefen er gitt i oppdrag å vurdere alternative organisasjonsmodeller for FLO i fremtiden, herunder om det av økonomiske eller andre grunner er hensiktsmessig med en annen oppdeling/tilknytning enn i dag.

3.3.3 FLO og neste langtidsdokumentet for Forsvaret

Den videre utvikling og omstilling av støttefunksjonene i Forsvaret vil bli behandlet i det neste langtidsdokumentet for Forsvaret (LTD 04). I retningslinjene for forsvarssjefens militærfaglige utredning - som vil utgjøre et sentralt innspill til LTD 04 - understrekes betydningen av å se logistikkvirksomheten i et langsiktig perspektiv. Målsettingen er blant annet å kunne sette nye innsparingsmål for virksomheten. Det videre arbeidet med FLO vil berede grunnen for omtalen av logistikkvirksomheten i LTD 04. Utredningsarbeidet skal blant annet lede frem til et forslag til strategisk målbylde og organisasjon for FLO år 2005 og 2008.

Det utelukkes derfor ikke at enkelte av de tiltakene som er beskrevet overfor, kan få en midlertidig karakter.

3.3.4 Dataproblemer i Kystvakten

I tillegg til de informasjonssaker som er listet i St.prp. nr. 53 (2002-2003), har statsråden i brev av 11. april 2003 orientert om "Radar- og dataproblemer i Kystvakten". Med henvisning til presseuttalelse fra sjefen for Forsvarets logistikkorganisasjon av 10. april 2003, og rapport fra Forsvarets overkommando til departementet, datert 31. mars 2003, er komiteen blitt anmodet om å behandle denne saken sammen med St.prp. nr. 53 (2002-2003).

4. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Leif Lund, Liv Marit Moland og lederen Marit Nybakk, fra Høyre, Bjørn Hernæs og Åge Konradsen, fra Fremskrittspartiet, Vidar Andersen og Johnny Hult, fra Sosialistisk Venstreparti, Tove Lehre, fra Kristelig Folkeparti, Åse Wisløff Nilssen og fra Senterpartiet, Marit Arnstad, viser til at det fremlagte forslag fra departementet om godkjenning av investeringer i nye eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter, samt informasjonssaker.

Komiteen er tilfreds med at fremdriften i investeringsdelen av forsvarets omstillingsprosess opprettholdes. Komiteen har videre merket seg at det i proposisjonen er beregnet investeringer på til sammen 789 mill. kroner, og at dette er innenfor vedtatte budsjett.

Komiteen har merket seg at det er behov for oppgradering, tilbygg og nybygg ved til sammen 50 radiostasjoner fordelt over hele landet.

Komiteen har også merket seg behovet for utbedring av ytre byggskader, samt innvendig utbedring knyttet til miljø og sikkerhet, på Huseby.

Komiteen har videre merket seg at en utredning om felles forlegning, forvaltning og forpleining av vernepliktige mannskaper i Rogaland, anbefaler samlokalisering på Madla, og at behovet for erstatning av forfalte forlegningsplasser også har bakgrunn i etableringen av ny helikopterbase på Sola, ref. Innst. S. nr. 342 (2000-2001).

Komiteen har merket seg at det i forbindelse med etableringen av KAMPUKS og FIST H i Østerdalen garnison, og nedleggelse av Hvalsmoen, Eggemoen og Haslemoen med tilhørende tekniske verksteder, er behov for nytt verksted på Rena for å dekke økt behov i Østerdalen. Komiteen er tilfreds med at eksisterende verkstedsbygg planlegges nytt til annet egnet bruk.

Komiteen har merket seg behovet for nybygg med undervisningsarealer og spesialrom i forbindelse med etablering av utdannings- og kompetansesenter for Hærens trenvåpen på Sessvollmoen og nedleggelse av virksomheten på Helgelandsmoen.

Komiteen viser til den meget betydelige andel av forsvarsbudsjettet som omsettes gjennom FLO. Komiteen mener at dette forhold alene gjør at det er av avgjørende viktighet at FLO drives så kostnadseffektivt som mulig, samtidig som det er tilpasset Forsvarets behov.

Komiteen har merket seg at fase 1, som innebar etablering av en felles logistikkorganisasjon, er gjennomført og at fase 2, som omfatter etablering av en felles investerings- og utviklingsorganisasjon (UIO) hvilket ble opprettet 1. januar 2003, dermed også i hovedsak er sluttført.

Komiteen har videre merket seg at fase 3, som omfatter den videre organisasjonsutvikling med sikte på å utvikle en mer prosessbasert internstruktur for FLO, nå er påstartet. Komiteen har også merket seg

at departementet har iverksatt forberedelsen av en rekke tiltak i forbindelse med fase 3, inklusive overgang til divisjonsstruktur med virkning fra 1. januar 2004. Komiteen er tilfreds med at omstillingen av FLO ligger foran tidligere presentert tidsskjema.

Komiteen påpeker viktigheten av å opprettholde progresjonen i omstillingen av Forsvarets logistikkaktivitet for å nå målene for Forsvaret som helhet, det vil si en kostnadsreduksjon på 2 mrd. kroner og personellreduksjon på 5 000 stillinger i planperioden 2002 til 2005.

Komiteen viser til Innst. S. nr. 25 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 55 (1999-2000), der det slås fast at FLO skal være en del av Forsvarets militære organisasjon (FMO), direkte underlagt Forsvarssjefen.

Komiteen har med henvisning til brev fra statsråden datert 6. mai 2003 (vedlegg 1), merket seg at Stortinget vil bli forelagt planer for den videre utvikling og omstilling av støttefunksjonene i Forsvaret i neste langtidsdokument for Forsvaret (LTD 04). Komiteen forventer at Regjeringen i LTD 04 vil foreta en grundig vurdering av FLO og foreslå fremtidig tilknytningsform hvor hensynet til iverksetting og gjennomføring av integrert strategisk ledelse er ivaretatt.

Komiteen vil be om at Stortinget får seg forelagt konkrete mål for totale reduksjoner i driftsutgifter, konkrete krav til gevinstrealisering og klare prioriteringer.

Komiteen viser til Innst. S. nr. 232 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 55 (2001-2002), der Regjeringen informerte Stortinget om at alternative tilknytningsformer (forvaltningsbedrift, statsforetak, aksjeselskap mv.) for FLO ville bli vurdert som en integrert del av arbeidet med fase 2 og 3 av omstillingsarbeidet knyttet til FLO. Komiteen registrerer at fase 2 er gjennomført og at fase 3 er innledet uten at tilknytningsspørsmålet er avgjort.

Komiteen viser i denne sammenheng også til Budsjett-innst. S. nr. 7 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003), der Regjeringen bebudet med hensyn til FLO at organisatoriske endringsforslag av prinsipiell karakter ville bli lagt frem for Stortinget i løpet av 2003 eller senest våren 2004.

Komiteen ber på denne bakgrunn departementet senest i forbindelse med neste langtidsplan for Forsvaret, komme tilbake med både strategi for den videre utvikling av FLO og konkretiserte mål for kostnadsreduksjoner for FLO.

Komiteen har merket seg at det skal opprettes et operasjonssenter for logistikk (LOGOPS). Komiteen forventer at Regjeringen på egnet måte vil komme tilbake til Stortinget før fremtidig lokalisering for operasjonssenteret og eventuelt øvrig FLO-infrastruktur velges.

Komiteen vil også be om at FLOs plassering ute på stasjonene ikke innebærer tvil om hvem som har kommandoen. Kommandolinjen for den militære virksomhet må være klar og kommando og ledelse må ligge hos den militære offiser på stasjonen som er tilbedret en utpekt sjefsstilling.

Komiteen er blitt gjort kjent med at dataproblemene i Kystvakten primært knytter seg til innføring og integrering av en ny radar med typebetegnelse SPS 67, på 2 av kystvaktfartøyene i Nordkapp-klassen og på det nye skipet KV Svalbard.

Komiteen har merket seg at sjefen for FLO har innrømmet at den forsyningsorganisasjonen som i 1998 anbefalte anskaffelse av SPS 67-radaren, ikke var aktpågivende nok for de radarytelser som var forventet. Den manglet også full oversikt over de flyoperative og sikkerhetsmessige behov som helikopteroperasjoner fra fartøy til havs krever. Komiteen har merket seg at dersom SPS 67-radaren må demonteres og nye anskaffes, vil det medføre et tap på ca. 29 mill. kroner, og at anskaffelse av nye radarer vil kunne koste inntil ca. 40 mill. kroner per fartøy.

Komiteen er blitt orientert om at Forsvaret har nedsatt en tværfaglig arbeidsgruppe som arbeider med å finne en midlertidig løsning som blant annet medfører reduserte krav til radarens evne til å kansellere radarrefleksjoner fra ikke bevegelige sjø- og landobjekter, den såkalte "Moving Target Indicator" (MTI), samt større vekt tillagt bruk av sekundærradar og GPS (Global Positioning System). En slik løsning medfører at helikoptre i løpet av sommeren vil kunne operere fra fartøyer med færre begrensninger enn i dag, men er ikke en fullgod løsning. Komiteen er derfor blitt informert om at involverte parter arbeider med å løse problemene på sikt, slik at Kystvakten skal få et system som fungerer fullgodt, men at dette arbeidet vil kunne ta noe tid.

Komiteen understreker at de løsninger som finnes må tilfredsstillende krav til fysikkerhet.

Komiteen viser til åpen høring med organisasjonene i Forsvaret den 16. mai 2003, der organisasjonene tok opp problemstilling rundt nye tilsetninger i forhold til målsettingen om en netto reduksjon på 5 000 stillinger i inneværende planperiode, og der det ble hevdet at det er tilsatt ca. 2 000 nye arbeidstakere i Forsvaret siden 2001.

Komiteen viser videre til vedlagte brev fra statsråd Krohn Devold, datert 16. mai 2003 (vedlegg 2) der hun redegjør for bemanningsutviklingen. Komiteen tar statsrådets redegjørelse til orientering og merker seg at årsverksutviklingen fra og med høsten 2002 ikke har vært tilfredsstillende.

Komiteen vil påpeke viktigheten av at tempo og kraft i omstillingen følger vedtatt utvikling, slik at målet om netto bemanningsreduksjon på 5 000 personer vil være en realitet per 1. januar 2006. Komiteen ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget i St.prp. nr. 1 (2003-2004) med en redegjørelse om utviklingen i sin alminnelighet, og forsvarssjefens strakstiltak i særdeleshet.

Komiteen viser til Innst. S. nr. 232 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 55 (2001-2002) om integrert strategisk ledelse og samlokalisering på Akershus. Komiteen har merket seg forsvarministerens redegjørelse om avtale med Oslo kommune i brev til komiteen av 26. mai 2003, se vedlagte brev fra statsråd Krohn Devold, datert 26. mai 2003 (vedlegg 3).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet mener at når det gjelder serieanskaffelse av nye sjømålsmissiler (NSM), forutsetter disse medlemmer at de tekniske spesifikasjoner og krav som er grunnlag for anskaffelsesprosessen er underlagt en streng kvalitetssikring og at det er etablert et regime innad i Forsvarets overkommando som ivaretar dette.

Disse medlemmer ser det som naturlig at de impliserte i denne anskaffelsesprosessen er innforstått med nødvendigheten av en grundig analysert plattform for et slikt prosjekt og at denne plattformen er etablert på grunnlag av et totalbilde av prosjektet. Dette sett i forhold til de andre prosjekter og utviklinger som er en del av hovedprosjektet, nemlig utviklingen av våre nye fregatter. Disse medlemmer forutsetter videre at de økonomiske aspekter er sammenlignet med hva andre tilsvarende våpensystemer vil koste.

Disse medlemmer er bekymret over at Forsvarsdepartementet ikke på et tidligere tidspunkt har tatt fatt i de integreringsproblemer som har oppstått i forbindelse med anskaffelse av ny radar til kystvaktfartøyene.

Videre er disse medlemmer foruroliget over at det synes å være en oppfatning at Regjeringen er tilfreds med en løsning som ikke fullt ut tilfredsstillende de krav som stilles i forhold til fysikkerhet under de ekstreme værforhold man kan oppleve langs vår kystlinje. Disse medlemmer er av den oppfatning at fysikkerhetsproblematikken må løses på en måte som sikrer full operativitet, og at tjenesten kan gjennomføres slik en i utgangspunktet skal operere.

Disse medlemmer er også av den oppfatning at de ansvarlige for denne feilinvesteringen må ta konsekvensen av det, og at videre prosjekter må kvalitets-sikres gjennom strenge rapporterings- og oppfølgingskriterier.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at Forsvarsbygg nå er i gang med planleggingen av et bygg for den integrerte strategiske ledelsen på Verkstedtomta på Akershus festning. I denne forbindelse ser disse medlemmer det som naturlig at det har vært foretatt vurderinger av eventuelle andre former for omfordelt bruk av eksisterende bygningsmasse på Akershus festning, Huseby og Forsvarsdepartementets lokaler.

Disse medlemmer forutsetter og at reguleringsarbeidet er klarert med Oslo kommune og at det ikke vil fremkomme problemer i forbindelse med eventuelle nybygg i så måte. Disse medlemmer forventer videre at det har vært vurdert å flytte aktivitet som i dag er på Akershus festning, til lokalene på Huseby og lokalene til Forsvarsdepartementet. Videre ser disse medlemmer det som naturlig at det er vurdert som økonomisk ugunstig å leie lokalitetskapasitet på det svært kapasitetsledige leiemarkedet i Oslo.

Disse medlemmer forventer og at de stadig stigende byggekostnader er innkalkulert i de anslag som er fremlagt for Stortinget. Disse medlemmer er innforstått med at de utgifter som påløper som en følge av nødvendig leie av overgangslokaler også er inkludert i de totale kostnadsberegninger.

5. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ingen flere merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å starte opp nye investeringsprosjekter som beskrevet i pkt. 2 i St.prp. nr. 53 (2002-2003). Utbetalinger for 2003 skal holdes innenfor rammen av bevilgningene gitt i Budsjett-innst. S. nr. 7 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) med tillegg nr. 6, kapittel 1710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg og kapittel 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg.

Oslo, i forsvarskomiteen, den 27. mai 2003

Marit Nybakk
leder

Bjørn Hernæs
ordfører

Vedlegg 1**Brev fra Forsvarsdepartementet v/statsråden til forsvarskomiteen, datert 6. mai 2003****St.prp. nr. 53 (2002-2003) - om Forsvarets investeringsvirksomhet - spørsmål fra forsvarskomiteen**

Jeg viser til spørsmål fra forsvarskomiteens leder datert 25. april vedrørende investeringsproposisjonen.

Spørsmål nr. 1.

I forbindelse med radarproblemene til de fire kystvakt fartøyene:

a. må ny radar anskaffes, og hvilken total kostnad vil det da medføre?

Svar:

I 1998 ble det inngått kontrakt med den amerikanske leverandøren EDO for leveranse av systemer for kommando, kontroll og informasjon på kystvaktens fartøyer. Kontraktsvolumet var ca. 250 mill. kr, hvorav lufradaren utgjør ca. 29 mill. kr. Lufradaren benyttes for å skaffe oversikt over luftaktiviteten i et større område rundt fartøyene. Lufradaren setter fartøyene i stand til å identifisere, utføre kontroll med og informere helikoptre og fly i samme område. Under forhold med dårlig vær fungerer ikke radaren tilfredsstillende.

To av fartøyene i Nordkappklassen, KV Senja og KV Andenes, samt det nye skipet KV Svalbard, har fått installert de nye systemene. For KV Nordkapp er installasjonen utsatt inntil eksisterende problemer er løst. KV Nordkapp er derfor pr. i dag operativ med helikopter.

Fartøyenes radar, *isolert sett*, fungerer i henhold til spesifikasjonen. Det er imidlertid i *samspill* med øvrige systemer om bord at ytelsen ikke er tilfredsstillende under alle værforhold.

En tverrfaglig arbeidsgruppe arbeider med å finne en midlertidig løsning som medfører at helikopter vil kunne benyttes med færre begrensninger enn i dag. Dette vil medføre økt operativitet, men vil ikke være en fullgod løsning.

For å finne en permanent løsning arbeider de involverte parter for fullt med å løse problemene slik at Kystvakten igjen skal få et system som fungerer fullgodt.

Et sentralt element er den såkalte "Moving Target Indicator" (MTI). Dette er en funksjon som ligger i radaren, og som viser hvor et bevegelig objekt (f.eks. et helikopter) er i forhold til ikke-bevegelige objekter. Dersom man velger å opprettholde kravene som stilles til MTI må det anskaffes ny radar. Dette er krav som stilles til nye radarer. De gamle radarene er ikke underlagt denne typen krav.

De gamle radarene gir ikke bedre ytelse enn de nye, men det stilles ikke like strenge krav til disse. Dette er årsaken til at KV Nordkapp er operativ med helikopter. Det anses derfor ikke som en akseptabel løsning å gå tilbake til de gamle radarene for de øvrige fartøyene.

Det er vanskelig å fastslå total kostnad for ny radar nå. Det er først nødvendig å utarbeide mer tydelige

krav til radarens ytelse. Videre må det gjennomføres en analyse av hvilke alternativer som finnes på markedet. Foruten selve stykkprisen på radarene vil det også påløpe integrasjons- og installasjonskostnader. Sannsynligvis kan en radar tilsvarende den som er tilbudt MTB-prosjektet være tilstrekkelig. Kostnaden for denne vil ligge på ca. 40 mill. kr pr. fartøy.

b. kan "den gamle" SPS 67-radaren nyttes på andre fartøyer/installasjoner?

Svar:

Det er vurdert som lite sannsynlig at det nå foreligger aktuelle bruksalternativer. Dog bemerkes at dersom evalueringen av evt. helikopteroperasjoner på KV-fartøyene konkluderer med at radaren ikke tilfredsstillende, vurderes det i dag som mest nærliggende å beholde den på fartøyene som erstatning for en annen radartype (10 cm navigasjonsradar) som må skiftes ut om ikke alt for lenge.

c. er ca. 29 mill. kr det reelle tapet dersom SPS 67 må avhendes?

Svar:

SPS 67-radarene kostet ca. 29 mill. kr i innkjøp. I tillegg er det påløpt kostnader i forbindelse med installasjon og integrasjon.

Spørsmål nr. 2:

I St.prp. nr. 53 (2002-2003) pkt. 3.3 gis en gjennomgåelse av organisasjonen for Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO). Hva er departementets vurdering av denne organisasjonen og de faser den gjennomgår?

Svar:

Den organisasjon som beskrives i St.prp. nr. 53 (2002-2003) pkt. 3.3 og de faser den gjennomgår, er en direkte oppfølging av de vedtak som Stortinget har fattet, jf. Innst. S. nr. 25 (2000-2001) og St.prp. nr. 55 (1999-2000), samt Innst. S. nr. 232 (2001-2002) og St.prp. nr. 55 (2001-2002) - Gjennomføringsproposisjonen.

Under en slik omstilling av støttevirksomheten vil det ikke være mulig for Forsvaret å redusere driftsutgiftene med minimum 2 milliarder kroner pr. år sammenlignet med et alternativ uten omlegging. Omleggingen omfatter som kjent en nedbemanning for Forsvaret som helhet på minimum 5000 årsverk, utrangering og avhending av netto 2 millioner kvadratmeter EBA og utrangering og avhending av overflødig materiell.

I løpet av de tre utviklingsfaser som ble etablert for FLO, skal hovedtyngden av Forsvarets støttevirksomhet omstilles fra en forsvarsgrenvis orientering til en prosessbasert orientering for understøttelse av den operative virksomheten og styrkeproduksjonen. En pro-

sessbasert orientering muliggjør en samlet og mer effektiv ressursutnyttelse på tvers av forsvarsgrenene innenfor støttevirksomheten. Fase 3 i FLOs utvikling er rettet inn mot å styrke helhetstankegangen gjennom horisontal integrasjon, utnyttelse av stordriftsfordeler og fellesforvaltning på tvers av forsvarsgrenene. Gjennom å bygge opp logistikkfunksjonen omkring de prosesser som er felles for forsvarsgrenene, vil det også i større grad enn tilfellet er i dag være mulig å unngå at forsvarsgrenene parallelt utfører oppgaver som utføres som fellesløsninger på en langt mer kostnadseffektiv måte.

De mest sentrale prosessene er forsyning, vedlikehold, anskaffelser, fagmyndighet og drift av IKT-systemer. Forsvarssjefen har med støtte i de utredninger som er gjennomført i FLO, anbefalt at det etableres fire divisjoner for å ivareta disse prosessene, jf. figur 3.2 i St.prp. nr. 53 (2002-2003), og denne organiseringen har departementet sluttet seg til.

Den nye driftsdivisjonen vil omfatte prosessene forsyning og vedlikehold. Den nye materielldivisjonen vil omfatte anskaffelser (materiellinvesteringer) og fagmyndighet. Vedlikeholdsvirksomheten som utføres på høyere linjesnivå/depotnivå i de tre forsvarsgrenene, er foreslått samlet under et eget virksomhetsområde, "tungt vedlikehold". Dette området vil inntil videre bli etablert som en egen divisjon. Vurderinger som er gjennomført av IKT-området har anbefalt en tilknytningsform for FLO/IKT. Imidlertid finner departementet og forsvarssjefen det nødvendig at disse forslagene ses i sammenheng med den øvrige omstillingen i FLO og FMO generelt, herunder i lys av hvilken kjernekompetanse som FMO må beholde, før endelige konklusjoner trekkes.

En organisatorisk mellomløsning innenfor områdene tungt vedlikehold og IKT er vurdert som nødvendig for å sikre at FLO kan løse sin oppgave inntil en endelig avklaring er foretatt i løpet av fase 3. En løsning som holder disse områdene mest mulig samlet, vil også gjøre det lettere å foreta helhetlige vurderinger opp mot Forsvarets fremtidige behov.

Departementet vurderer det som kritisk viktig at tempoet i omstillingen av FLO opprettholdes for at Forsvaret skal kunne realisere vedtatte innsparingsmål. En overgang til en prosessbasert og dermed mer effektiv støttevirksomhet representerer en stor organisatorisk utfordring og krever betydelig med utredningsvirksomhet i omstillingsperioden. Ikke minst gjelder dette arbeidet med å utvikle en helhetlig personelloppsetningsplan for FLO med utgangspunkt i de organisatoriske tiltak som er beskrevet i St.prp. nr. 53 (2002-2003). Samtidig er det avgjørende at tiltak løpende blir

iverksatt som sikrer fremdriften mot en ny organisering, selv om dette må gjøres før alle konsekvenser er fullt ut klarlagt. Det var nettopp en slik erkjennelse som lå til grunn for den fasedelte tilnærmingen som Stortinget sluttet seg til.

Den omfattende omstillingen gjør det utfordrende å opprettholde leveringsevnen til Forsvarets logistikkorganisasjon. Samtidig er det avgjørende at organisatoriske tiltak blir gjennomført slik at omstillingen av FLO ikke stanser opp. Departementet anser at faseinnstillingen også her bidrar til å skape et riktig tempo i omstillingen av FLO.

Som angitt i St.prp. nr. 53 (2002-2003) gjenstår ubesvarte spørsmål i tilknytning til den videre utvikling av FLO. Departementet anser at dette forhold likevel ikke er til hinder for at vi kan gjennomføre de tiltak som er omtalt for å sikre omstillingstakten i FLO.

Jeg legger samtidig til grunn at den videre utvikling av FLO tas opp i det neste langtidsdokument som vil bli fremlagt første halvår 2004 (LTD 04). I mine retningslinjer for forsvarssjefens militærfaglige utredning har jeg understreket betydningen av å se logistikkvirksomheten i et langsiktig perspektiv. Målsettingen er blant annet å kunne sette nye innsparingsmål for virksomheten. Det videre arbeidet med FLO vil nå berede grunnen for omtalen av logistikkvirksomheten i LTD 04. LTD 04 skal blant annet lede frem til et forslag til strategisk mål bilde for FLO år 2005 og 2008.

Spørsmål nr. 3:

Når forventer regjeringen å legge frem en ferdig forhandlet kontrakt angående kjøp og bygging av nye MTB'er?

Svar:

Forhandlingene mellom Forsvaret og Skjold Prime Consortium (SPC), representert ved de tre leverandørene Umoe Mandal, Kongsberg Defence & Aerospace og Armaris, har vært kompliserte og pågått over lang tid. Etter nyttår har forhandlingene hatt hovedfokus på pris og kontraktsvilkår.

Det som gjenstår pr. uke 18 er i hovedsak kontraktens pris bilde. Forsvaret mener på sin side å kunne vise til flere elementer som anses urimelig høyt priset, mens oppfatningen hos SPC ikke uventet er en annen. Forsvaret gjennomførte derfor nye prisforhandlinger med SPC, men lykkes ikke i å oppnå enighet.

Det er i dagens situasjon ikke mulig å angi nøyaktig når kontrakten vil bli fremlagt for godkjenning. Min ambisjon er at prosjektet vil bli fremlagt for godkjenning i vårsesjonen, men det forutsetter at det oppnås enighet tidsnok.

Vedlegg 2**Brev fra Forsvarsdepartementet v/statsråden til forsvarskomiteen, datert 26. mai 2003****Spørsmål i forbindelse med behandling av St.prp. nr. 53 (2002-2003) - om Forsvarets investeringsvirksomhet**

Jeg viser til brev fra komiteens leder der det vises til synspunkter fremmet av representanter for Norsk Tjenestemannslag/avd. 101 og Fellesforbundet i åpen høring 16. mai 2003. Under høringen uttalte disse arbeidstakerorganisasjonene at siden nedbemanningsprosessen startet i Forsvarets militære organisasjon (FMO) er det nytilsatt 2 000 arbeidstakere i nye stillinger i FMO. Det ble hevdet at dette innebærer at ca. 7 000 "gamle" stillinger og arbeidstakere må fjernes for å nå målsettingen om en årsverkreduksjon på ca. 5 000 stillinger.

Denne fremstillingen gir ikke et fullstendig bilde av situasjonen.

Jeg kan bekrefte at målsettingen om en reduksjon på ca. 5 000 årsverk innen utgangen av 2005 sammenholdt med årsverksituasjonen per 1. september 2000 står ved lag. Så langt i omstillingsperioden har om lag 2 800 sivile og militære arbeidstakere blitt innvilget avgangsstimulerende virkemidler, og storparten av disse er ute av Forsvarets organisasjon.

Personellinnsparingen i FMO så langt i omstillingsperioden er av Forsvarets overkommando (FO) beregnet til i underkant av 1 400 årsverk netto.

Det foretas yrkestilsetting etter utdanning som gir rett til yrkestilsetting av offiserer, og for sivile har det vært nødvendig å tilsette i stillinger der det kreves kompetanse i ny struktur som man i dag ikke innehar. Der virksomhet flyttes, innebærer dagens praktisering av flytteplikten for sivilt tilsatte behov for nyrekruttering. Endelig vises til etableringen av nye enheter, som Forsvarets innsatsstyrke med et betydelig antall nye grenaderstillinger. Mange nytilsettinger har imidlertid tidsavgrenset karakter, f.eks. engasjert befal.

Jeg understreker at årsverktutviklingen t.o.m. første halvår 2002 fulgte eller lå foran prognostisert utvikling. Årsverktutviklingen f.o.m. høsten 2002 har imidlertid ikke vært tilfredsstillende. Selv om det også er

nytilsettinger i Forsvaret er altså netto reduksjon av årsverk per i dag i underkant av 1400.

Det gjenstår et betydelig potensial for personellreduksjoner i Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO). Utover dette er jeg kjent med at forsvarssjefen har iverksatt en rekke straktiltak for å snu utviklingen:

- Harmonisering av oppsettingsplan (OPL) og årsverk innen 15. august 2003 i hele FMO med unntak av FLO (med frist 15. oktober 2003).
- Reduksjoner i inntak på krigsskolene (KS I) med 20 - 40%.
- All ekstraordinær yrkestilsetting av befal i 2003 kanselleres.
- Full gjennomgang av oppgaveporteføljen for å redusere og kutte oppgaver.
- Aktiv bruk av avgangsstimulerende tiltak styrt mot personell som Forsvaret ikke har behov for i fremtidig organisasjon.
- Reduksjon i midlertidige beordringer og selvplålagte restriksjoner til hinder for fleksibel utnyttelse av personellet.
- Tilnærmet tilsetningsstopp for sivile.
- Streng oppfølging og kontroll med praktiseringen av forsvarssjefens stillingsfullmakt, herunder reaksjoner ved brudd på retningslinjene.
- Bruk av beordringsplikten for å styre kompetansen mot høyere prioritert virksomhet, om nødvendig på tvers av befalets ønsker.
- Befal uten fast stilling (BUFS) skal forvaltes sentralt i Forsvarsstaben (FST) når denne opprettes 1. august 2003.
- Omskolering og omplassering skal benyttes på tvers av forsvarsgrener og enheter fremfor nytilsetting.

Utviklingen frem til medio 2002 var altså i samsvar med planforutsetningene, og jeg forventer at vi med de tiltak som nå treffes vil være i stand til å nå målsettingen om netto reduksjon med ca. 5 000 årsverk innen utgangen av 2005.

Vedlegg 3

Brev fra Forsvarsdepartementet v/statsråden til forsvarskomiteen, datert 26. mai 2003

Stortingsproposisjon nr 53 (2002-2003) - om Forsvarets investeringsvirksomhet - orientering vedrørende terminering av rammeavtale

Bakgrunn

I Stortingsproposisjon nr. 53 (2002-03) orienterer Regjeringen om byggeprosjektet for integrert strategisk ledelse. Departementet har tidligere på spørsmål frå Fremskrittspartiet stortingsgruppe redegjort for en rammeavtale mellom departementet og Oslo kommune som regulerer bruken av Akershus og Huseby-området. Da det har vært en utvikling i denne saken finner jeg det korrekt å orientere komiteen om denne utviklingen.

Rammeavtale

Oslo kommune og Staten ved Forsvarsdepartementet (FD) inngikk i mai 1967 en rammeavtale om Akershus-området og Huseby-området. FD forplikter seg til ikke å føre opp nybygg eller foreta større forandringer av eksisterende bygninger innenfor visse deler av Akershus-området. Til gjengjeld samtykker Oslo kommune i at det innenfor en avgrenset del av Huseby-området kan reises nye administrasjonsbygg for Forsvaret, samt oppføres permanente etableringer for Hans Majestet Kongens Garde. Rammeavtalen var således selve grunnlaget for Forsvarets kontorbygg på Huseby, et område som tidligere hadde vært klausulert mot nybygging. Det har hersket usikkerhet rundt eksistensen av avtalen fordi ingen av partene har kunnet fremskaffe avtalen, eller kopi av denne, i signert stand. Avtalen er heller ikke tinglyst.

Avtaleteksten for rammeavtalen av 1967 er inntatt i sin helhet i "Vedlegg til St.prp. nr. 1 for 1967-68, Forsvarsbudsjettet. I Budsjett-innst. S. nr. 262 (1967-1968) fremgår det av romertallsvedtak II at Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet kan inngå denne avtalen. Ved at Staten forplikter seg til ikke å oppføre bygninger fragir man rettigheter og saken ble derfor lagt frem for Stortinget.

Etter avtaleinngåelsen har bestemmelsene i avtalen vært fraveket. Det er derfor på nåværende tidspunkt uklart hvilke forpliktelser avtalen egentlig ilegger partene.

Stortinget bifalt enstemmig 13. juni 2001 at Forsvarets overkommando legges ned, Forsvarsstaben opprettes og Forsvarsstaben samlokaliseres med FD tidligst mulig i omleggingsperioden, og senest innen 31. desember 2004. Stortinget vedtok våren 2002 at Forsvarets overkommando skal integreres i FD, og det fremkommer i Innst. S. nr. 232 at Forsvarskomiteens flertall støtter Regjeringens siktemål om å plassere

ledelsen på Akershus festningsområde ved å reise et nybygg.

Det er ikke uenighet mellom FD og Oslo Kommune om oppføringen av bygget, men på bakgrunn av den usikkerhet som har oppstått om avtalen har FD til hensikt å terminere rammeavtalen av 1967. Det er innledet dialog om dette med Oslo kommune.

Jeg ønsker med dette å orientere Stortinget om departementets hensikt vedrørende avtalens videre fremtid.

Terminering av rammeavtalen av 1967

Terminering av rammeavtalen vil skje gjennom inngåelse av en ny avtale mellom Oslo kommune og Staten ved Forsvarsdepartementet.

Ny avtale mellom Oslo kommune og Staten ved Forsvarsdepartementet

Ny avtale beskriver hvilke eiendommer og tidligere avtaler som er omfattet, samt opplyser bakgrunnen for avtalen. Videre oppstiller den denne avtalens reguleringer.

Det fremkommer av avtalen at partene er enige om at de avtaler som er omfattet opphører med virkning fra dato for undertegnelse av avtalen. Partene er videre enige om at bestemmelsene i plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77 legges til grunn ved fremtidige disponerings- eller byggetiltak på områdene. Partene er også enige om at tidligere avtaler ikke fullt ut er blitt lagt til grunn etter tidspunktet for avtaleinngåelse. De tiltak som har vært gjort på eiendommene er utført og fullt ut akseptert av partene.

Inngåelsen av avtalen har ingen innvirkning på hjemmels- og eierforhold eller tomtenes størrelse og grenser. Hjemmelsinnehaver til begge eiendommer er Staten ved FD.

Det fremkommer videre av avtalen at Staten ved FD plikter å tinglyse en servitutt på Huseby-området. Herunder skal eksisterende friområde på Huseby bevares som friområde, og ikke bli gjenstand for bebyggelse. En eventuell utbygging eller omregulering av friområde forutsetter samtykke fra Oslo kommune. Videre gis Oslo kommune forkjøpsrett til friområde i 20 år.

Prossessen videre

Ny avtale er oversendt Oslo kommune, og byrådet har gitt den sin tilslutning. Saken vil bli behandlet i Bystyret i nær fremtid.

Oslo kommune er en viktig samarbeidspartner både i denne saken og i andre saker. Jeg finner det viktig å ha et ryddig forhold til kommunen slik at innføringen av den integrerte strategiske ledelsen for Forsvaret kan bli gjennomført slik som forutsatt av Stortinget.

